

♦ חולקים-disputants
 ◊ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה-central point for summary and review
 < מובאה של פסקה קודמת-insertion of an earlier segment
 O מעשה-story
 ■ מימרא-statement
 ? קושיא-challenge
 ^ שאלה-question
 ! תירוץ-answer
 ■ ראייה-proof

מקרא-key:

Talmud Navigator

פסחים-ערבי פסחים	מאן דאמר	א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ											
לא תדור במתא דלא צניף בה סוסיא ולא נבה בה כלבא	רב לרב אסי:											◊	ק.ג.
ואל תדור בעיר דריש מתא אסיא	[רב לרב אסי]											◊	ק.ג.
ולא תנסיב תרתי, אי נסבת תרתי - נסיב תלת.	[רב לרב אסי]											◊	ק.ג.
הפוך בנבילתא ולא תיפוך במילי.	רב לרב כהנא:											◊	ק.ג.
פשוט נבילתא בשוקא ושקיל אגרא, ולא תימא כהנא אנא, וגברא רבא אנא, וסניא בי מלתא.	[רב לרב כהנא]											◊	ק.ג.
סלקת לאיגרא - שירותך בהדך. מאה קרי במתא בזוזא - תותי כנפך ניהוו.	[רב לרב כהנא]											◊	ק.ג.
לא תשתי סמא, ולא תשוור ניגרא, ולא תעקר ככא, ולא תקנא בחוויא, ולא תקנא בארמא.	רב לחייוא בריה:											◊	ק.ג.
שלשה אין מתקנאין בהן, ואלו הן: נכרי קטן, ונחש קטן, ותלמיד קטן. מאי טעמא - דמלכותיהו אחורי אודנייהו קאי.	תנו רבנן:											◊	ק.ג.
טרחיי בכך בשמעתיא ולא מסתייע מילתא, תא אגמרך מילי דעלמא:	רב לאיבו בריה:											◊	ק.ג.
אדהלא אכרעיך - זבינך זבין.												◊	ק.ג.
כל מילי זבין ותחרט - בר מחמרא, דזבין ולא תחרט.												◊	ק.ג.
שרי כיסך, פתח שקיך.												◊	ק.ג.
קבא מארעא ולא כורא מאיגרא.												◊	ק.ג.
תמרא בחלוזך לבית סודנא רהיט.												◊	ק.ג.
ועד כמה?											^	ק.ג.	
עד תלתא סאה.	רבא:										!	ק.ג.	
אי לא דרמאי שכרא לא איעתרי.	רב פפא:											◊	ק.ג.
אי לא דרמאי שכרא לא איעתרי.	איכא דאמרי, אמר רב חסדא:											◊	ק.ג.
מאי סודנא?												^	ק.ג.
סוד נאה, וגמילות חסדים	רב חסדא:											!	ק.ג.
כל אגב - גביא בעי, כל אשראי - ספק אתי ספק לא אתי, ודאתי - מעות רעות נינהו.	רב פפא:											◊	ק.ג.
שלשה דברים אמר רבי יוחנן משום אנשי ירושלים:	[רבי יוחנן משום אנשי ירושלים]											◊	ק.ג.
כשאתה יוצא למלחמה - אל תצא בראשונה, אלא תצא באחרונה. כדי שתכנס בראשונה												◊	ק.ג.
ועשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות												◊	ק.ג.
והוי משתדל עם מי שהשעה משחקת לו.												◊	ק.ג.
שלשה דברים אמר רבי יהושע בן לוי משום אנשי ירושלים:	[רבי יהושע בן לוי משום אנשי ירושלים]											◊	ק.ג.
אל תרבה בגנות - משום מעשה שהיה												◊	ק.ג.
בתך בגרה - שחרר עבדך ותן לה												◊	ק.ג.
והוי זהיר באשתך מחתנה הראשון.												◊	ק.ג.

disputants- חולקים- statement- מימרא ◇ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה- central point for summary and review < מובאה של פסקה קודמת- insertion of an earlier segment story- מעשה O	challenge- קושי- question ^ שאלה- question ! תירוץ- answer proof- ראייה
מקרא- key:	

Talmud Navigator

פסחים-ערבי פסחים	מאן דאמר	א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ														
מאי טעמא?									▲						ק"ג	
משום ערוה	רב חסדא:								!					◇	ק"ג	
משום ממון	רב כהנא								!					◇	ק"ג	
הא והא איתנהו.									■						ק"ג	
שלשה מנוחלי העולם הבא, אלו הן:	רבי יוחנן:													■	ק"ג	
הדר בארץ ישראל														■	ק"ג	
והגדל בניו לתלמוד תורה														■	ק"ג	
והמבדיל על היין במוצאי שבתות.														■	ק"ג	
מאי היא														▲	ק"ג	
דמשייר מקדושא לאבדלתא.														!	ק"ג	
שלשה מכריזו עליהן הקדוש ברוך הוא בכל יום:	רבי יוחנן:													■	ק"ג	
על רווק הדר בכרך ואינו חוטא														■	ק"ג	
ועל עני המחזיר אבידה לבעליה														■	ק"ג	
ועל עשיר המעשר פירותיו בצינעה.														■	ק"ג	
רב ספרא רווק הדר בכרך הוה - תני תנא קמיה דרבא ורב ספרא, צהבו פניו דרב ספרא														○	ק"ג	
לאו כגון מו, אלא כגון דב חתונה אדאשכחיה דרבי אבהו אושכחי בארעא דרבי אלעזר יתבי בשוקא דחמתא, ועבדי להו מסאני לזונות, ועיילי להו. אינהו מסתכלי בהו, ואינהו לא מדלן עינייהו לאיסתכלי בהו.	אמר לו רבא:													■	ק"ג:	
שלשה הקדוש ברוך הוא אוהבן:														■	ק"ג	
מי שאינו כועס														■	ק"ג	
ומי שאינו משתכר														■	ק"ג	
ומי שאינו מעמיד על מדותיו.														■	ק"ג	
שלשה הקדוש ברוך הוא שונאן:														■	ק"ג	
המדבר אחד בפה ואחד בלב														■	ק"ג	
והיודע עדות בחבירו ואינו מעיד לו														■	ק"ג	
והרואה דבר ערוה בחבירו ומעיד בו יחידי.														■	ק"ג	
כי הא דטוביה חטא ואתא זיגוד לחודיה ואסהיד ביה קמיה דרב פפא. נגדיה לזיגוד. אמר ליה: טוביה חטא וזיגוד מינגד? אמר ליה: אין, דכתיב (דברים יט) לא יקום עד אחד באיש ואת לחודך אסהדות ביה - שם רע בעלמא קא מפקת ביה.														○	ק"ג	
מותר לשנאתו.	רבי שמואל בר רב יצחק אמר רב:														■	ק"ג
שנאמר (שמות כג) כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו														■	ק"ג	
מאי שונא?														▲	ק"ג	

♦ חולקים-disputants
 ◊ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה-central point for summary and review
 ^ שאלה-question
 ! תירוץ-answer
 ■ ראיה-proof
 & challenge
 < מובאה של פסקה קודמת-insertion of an earlier segment
 O מעשה-story

מקרא-key:

Talmud Navigator

פסחים-ערבי פסחים	מאן דאמר	א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ													
אילימא שונא נכרי												!	■		קוג:
שונא שאמרו - שונא ישראל, ולא שונא נכרי.	והא תניא:	■	ז										■		קוג:
אלא פשיטא - שונא ישראל.												!	■		קוג:
ומי שריא למסניה? והכתיב (ויקרא יט) לא תשנא את אחיך בלבבך			ז										■		קוג:
אלא: דאיכא שהדי דעביד איסורא												!	■		קוג:
כולי עלמא נמי מיסני סני ליה, מאי שנא האי?			ז										■		קוג:
אלא לאו כי האי גוונא, דחזיא ביה איהו דבר ערוה.													■		קוג:
מצוה לשנאתו, שנאמר (משלי ח) יראת ה' שנאת רע.	רב נחמן בר יצחק:												■		קוג:
מהו למימרא ליה לרביה למשנייה?	רב אחא בריה דרבא לרב אשי:												^		קוג:
אי ידע דמהימן לרביה כבי תרי - לימא ליה, ואי לא - לא לימא ליה.	אמר ליה: [רב אשי]												!		קוג:
שלשה חייהו אינם חיים: הרחמנין, והרתחנין, ואניני הדעת.	תנו רבנן:													◊	קוג:
כולהו איתנהו בי.	ואמר רב יוסף:													■	קוג:
שלשה שונאין זה את זה, אלו הן: הכלבים, והתרנגולין, והחברין.	תנו רבנן: [ת"ק]													◊ ■	קוג:
אף הזונות.	יש אומרים:													◊ ■	קוג:
אף תלמידי חכמים שבבבל.	יש אומרים:													◊ ■	קוג:
שלשה אוהבין זה את זה, אלו הן: הגרים, ועבדים, ועורבין.	תנו רבנן:													◊ ■	קוג:
ארבעה אין הדעת סובלתן, אלו הן: דל גאה, ועשיר מכחש, וזקן מנאף, ופרנס מתגאה על הציבור בחנם.	[ת"ק]													◊ ■	קוג:
אף המגרש את אשתו פעם ראשונה ושניה ומחזירה.	יש אומרים:													◊ ■	קוג:
ותנא קמא?														ז	קוג:
זימנא דכתובתה מרובה. אי נמי: יש לו בנים הימנה, ולא מצי מגרש לה.														!	קוג:
חמשה דברים צוה כנען את בניו: אהבו זה את זה, ואהבו את הגול, ואהבו את הזמה, ושנאו את אדוניכם, ואל תדברו אמת.														◊ ■	קוג:
ששה דברים נאמרים בסוס: אוהב את הזנות, ואוהב את המלחמה, ורוחו גסה, ומואס את השינה, ואוכל הרבה ומוציא קמעה.	[ת"ק]													◊ ■	קוג:
אף מבקש להרוג בעליו במלחמה.	יש אומרים:													◊ ■	קוג:
שבעה מנודין לשמים, אלו הן:	[ת"ק]													◊ ■	קוג:
יהודי שאין לו אשה														■ ■	קוג:
ושיש לו אשה ואין לו בנים														■ ■	קוג:
ומי שיש לו בנים ואין מגדלן לתלמוד תורה														■ ■	קוג:
ומי שאין לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו														■ ■	קוג:
וציצית בבגדו														■ ■	קוג:

Talmud Navigator

<p> ◆ חולקים-disputants ◇ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה-central point for summary and review ^ מובאה של פסקה קודמת-insertion of an earlier segment O מעשה-story מקרא-key: </p>		<p> ■ מימרא-statement ⚡ קושיא-challenge ^ שאלה-question ! תירוץ-answer ■ ראיה-proof </p>		א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ											
פסחים-ערבי פסחים	מימרא	מאן דאמר													
ומזוה בפתחו															קיד.
והמונע מנעלים מרגליו.															קיד.
אף מי שאין מיסב בחבורה של מצוה.		יש אומרים:													קיד.
מניין שאין שואלין בכלדיים - שנאמר (דברים יח) תמים תהיה עם ה' אלהיך. ומניין היודע בחבירו שהוא גדול ממנו אפילו בדבר אחד שחייב לנהוג בו כבוד - שנאמר (דניאל ו) כל קבל די רוח יתירא בה ומלכא עשית להקמותה על כל מלכותא		רבה בר בר חנה אמר רבי שמואל בר מרתא אמר רב משום רבי יוסי איש													קיד.
והיושבת על דם טהור - אסורה לשמש.															קיד.
עד כמה?															קיד.
עונה.		רב:													קיד.
הוא יוסף איש הוצל, הוא יוסף הבבלי, הוא איסי בן גור אריה, הוא איסי בן יהודה, הוא איסי בן גמליאל, הוא איסי בן מהללאל, ומה שמו - איסי בן עקביה שמו.		תנא:													קיד.
הוא רבי יצחק בן טבלא, הוא רבי יצחק בן חקלא, הוא רבי יצחק בן אלעא.		[תנא]													קיד.
רבי יצחק בן אחא דשמעתא, הוא רבי יצחק בן פנחס דאגדתא, וסימניך: שמעוני אחי ועמי.		[תנא]													קיד.
אכול בצל ושב בצל, ולא תיכול אווזין ותרנגולין ויהא לבך רודף עליך. פחות ממיכלך וממשתיך ותוסיף על דירתך.		רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן משמיה דרבי יהודה ברבי אילעי:													קיד.
דאכיל אליתא - טשי בעלייתא, דאכיל קקולי - אקיקלי דמתא שכיב.		כי אתא עולא אמר: מתלא מתלין במערבא:													קיד.
מזגו לו כוס ראשון, בית שמאי אומרים: מברך על היום, ואחר כך מברך על היין		[בית שמאי]													קיד.
מברך על היין, ואחר כך מברך על היום.		בית הלל:													קיד.
דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעודה:		תנו רבנן:													קיד.
מברך על היום ואחר כך מברך על היין, מפני שהיום גורם ליין שיבא, וכבר קידש היום ועדיין יין לא בא.		בית שמאי:													קיד.
מברך על היין ואחר כך מברך על היום, מפני שהיין גורם לקידוש שתאמר.		בית הלל:													קיד.
דבר אחר: ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה, תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם.		[בית הלל]													קיד.
והילכתא כדברי בית הלל.															קיד.
מאי דבר אחר?															קיד.
וכי תימא: התם תרתין והכא חדא, הכא נמי תרתין נינהו, תדיר ושאינו תדיר קודם.															קיד.
והלכה כדברי בית הלל.															קיד.
פשיטא, דהא נפיק בת קול															קיד.
קודם בת קול		איבעית אימא:													קיד.
לאחר בת קול, ורבי יהושע היא		ואי בעית אימא:													קיד.
אין משגיחין בבת קול.		דאמר: [רבי יהושע]													קיד.
הביאו לפנינו מטבל בחזרת עד שמיגע לפרפרת הפת.															קיד.
הביאו לפנינו מצה וחזרת וחזרת ושני תבשילין, אף על פי שאין חרוסת מצוה.		[ת"ק]													קיד.

disputants-חולקים ◇ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה- central point for summary and review < מובאה של פסקה קודמת- insertion of an earlier segment O מעשה-story מקרא-key:	מימרא-statement ♣ קושיא-challenge ^ שאלה-question ! תירוץ-answer ■ ראייה-proof
---	---

פסחים-ערבי פסחים		Talmud Navigator											
מימרא	מאן דאמר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	קיד.
מצוה.	רבי אליעזר ברבי צדוק:												קיד.
ובמקדש היו מביאין לפניו גופו של פסח.													קיד.
זאת אומרת מצות צריכות כוונה. כיון דלא בעידן חיובא דמרור הוא דאכיל ליה - בבורא פרי האדמה הוא דאכיל ליה, ודילמא לא איכוון למרור - הלכך בעי למהדר לאטבולי לשם מרור. דאי סלקא דעתך מצוה לא בעיא כוונה - למה לך תרי טיבולי? והא טביל ליה חדא זימנא	ריש לקיש:												קיד: ג
ממאי? דילמא לעולם מצות אין צריכות כוונה, ודקאמרת תרי טיבולי למה לי - כי היכי דליהוי היכירא לתנינות.													קיד:
וכי תימא: אם כן לישמעין שאר ירקות													קיד:
אי אשמעינן שאר ירקות הוה אמיא: היכא דאיכא שאר ירקות הוא דבעינן תרי טיבולי, אבל חזרת לחודא - לא בעי תרי טיבולי, קמשמע לן: דאפילו חזרת בעינן תרי טיבולי כי היכי דליהוי ביה היכירא לתנינות.													קיד:
אכלן דמאי - יצא, אכלן בלא מתכוין - יצא, אכלן לחצאין - יצא, ובלבד שלא ישהא בין אכילה לחבירתה יותר מכדי אכילת פרס.	ועוד תניא:												קיד:
תנאי היא													קיד:
אף על פי שטיבל בחזרת - מצוה להביא לפניו חזרת והרוסת ושני תבשילין.	דתניא, רבי יוסי:												קיד:
ואכתי, ממאי? דילמא קסבר רבי יוסי מצות אין צריכות כוונה, והאי דבעינן תרי טיבולי - כי היכי דתהוי היכירא לתנינות													קיד:
אם כן מאי מצוה?													קיד:
מאי שני תבשילין?													קיד:
סילקא וארווא.	רב הונא:												קיד:
רבא הוה מיהדר אסילקא וארווא, הואיל ונפיק מפומיה דרב הונא.	[רבא]												קיד:
שמע מינה דרב הונא: לית דחייש להא דרבי יוחנן בן נורי.	רב אשי:												קיד:
אורו מין דגן הוא, והייבין על חימוצו כרת, ואדם יוצא בו ידי חובתו בפסח.	דתניא, רבי יוחנן בן נורי:												קיד:
אפילו דג וביצה שעליו.	חזקיה:												קיד:
צריך שני מיני בשר, אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה.	רב יוסף:												קיד:
אפילו גרמא ובישולא.	רבינא:												קיד:
פשיטא, היכא דאיכא שאר ירקות - מברך שאר ירקות בורא פרי האדמה ואכיל, והדר מברך על אכילת מרור ואכיל. היכא דליכא אלא חסא, מאי?													קיד:
מברך מעיקרא אמרו בורא פרי האדמה ואכיל, ולבסוף מברך עליה על אכילת מרור ואכיל.	רב הונא:												קיד:
לאחר שמילא כריסו הימנו חוזר ומברך עליה?	מתקיף לה רב חסדא:												קטו.
מעיקרא מברך עליה בורא פרי האדמה ועל אכילת מרור ואכיל, ולבסוף אכיל אכילת חסא בלא ברכה.	אלא אמר רב חסדא:												קטו.
עבדי כרב הונא	בסורא:												קטו.
כרב חסדא.	רב ששת בריה דרב יהושע:												קטו.
והלכתא כוותיה דרב חסדא.													קטו.
מהדר שאר ירקות, לאפוקי נפשיה מפלוגתא.	רב אחא בריה דרבא:												קטו.

Talmud Navigator

■ מימרא-statement
 ⚡ קושיא-challenge
 ^ שאלה-question
 ! תירוץ-answer
 ■ ראייה-proof
 ◆ חולקים-disputants
 ◇ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה-central point for summary and review
 < מובאה של פסקה קודמת-insertion of an earlier segment
 O מעשה-story
 ■ מקרא-key:

פסחים-ערבי פסחים	מאן דאמר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	קטו
לא ניכרוך איניש מצה ומרור בהדי הדדי וניכול, משום דסבירא לן: מצה בזמן הזה דאורייתא, ומרור דרבנן, ואתי מרור דרבנן ומבטיל ליה למצה דאורייתא - ואפילו למאן דאמר מצות אין מבטלות זו את זו - הני מילי דאורייתא בדאורייתא, או דרבנן בדרבנן, אבל דאורייתא ורבנן - אתי דרבנן ומבטיל ליה לדאורייתא.	רבינא: אמר לי רב משרשיא בריה דרב נתן, הכי אמר הלל משמיה דגמרא:												קטו
מאן תנא דשמעת ליה מצות אין מבטלות זו את זו													קטו
הלל היא.													קטו
אמרו עליו על הלל שהיה כורכן בבת אחת ואוכלן, שנאמר (במדבר ט) על מצות ומררים יאכלהו.	דתניא: [הלל]												קטו
חולקין עליו חבריו על הלל.	רבי יוחנן:												קטו
יכול יהא כורכן בבת אחת ואוכלן כדרך שהלל אוכלן - תלמוד לומר על מצות ומררים יאכלהו - אפילו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו.	דתניא: [חבריו]												קטו
אי הכי, מאי אפילו?	מתקוף לה רב אשי:												קטו
האי תנא הכי קתני: יכול יצא בהו ידי חובתו אלא אם כן כורכן בבת אחת ואוכלן, כדרך שהלל אוכלן - תלמוד לומר על מצות ומררים יאכלהו - אפילו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו.	אלא אמר רב אשי:												קטו
השתא דלא איתמר הלכתא לא כהלל ולא כרבנן - מברך על אכילת מצה ואכיל, והדר מברך על אכילת מרור ואכיל, והדר אכיל מצה וחסא בהדי הדדי בלא ברכה, זכר למקדש כהלל.													קטו
כל שטיבולו במשקה - צריך נטילת ידים.	רבי אלעזר אמר רב אושעיא:												קטו
שמע מינה האי חסא צריך לשקועיה בחרוסת, משום קפא. דאי סלקא דעתך לא צריך לשקועיה - נטילת ידים למה לי? הא לא נגע.	רב פפא:												קטו
ודילמא, לעולם אימא לך: לא צריך לשקועיה, וקפא - מריחא מיית, אלא למה לי נטילת ידים - דילמא משקעו ליה.													קטו
לא נישתי איניש מרור בחרוסת, דילמא אגב חלייה דתבלין מבטיל ליה למרוריה, ובעינן טעם מרור וליכא.	ואמר רב פפא:												קטו
נטל ידיו בטיבול ראשון - נוטל ידיו בטיבול שני.	אדבריה רב חסדא לרבנא עוקבא ודרש:												קטו
הא בעלמא איתמר, דאי סלקא דעתך הכא איתמר - למה לי נטילת ידים תרי זימני? הא משא ליה ידיה חדא זימנא	אמרוה רבנן קמיה דרב פפא:												קטו
אדרבה, הכא איתמר. דאי סלקא דעתך בעלמא איתמר - למה לי תרי טיבולי? אלא מאי הכא איתמר - נטילת ידים תרי זימני למה לי, הא משא ליה ידיה חדא זימנא אמרי: כיון דבעי למימר אגדתא והיליא - דילמא אסוחי אסוחיה לדעתיה ונגע.	אמר להו רב פפא:												קטו
בלע מצה - יצא, בלע מרור - לא יצא. בלע מצה ומרור - ידי מצה יצא, ידי מרור לא יצא. כרכן בסיב ובלען - אף ידי מצה נמי לא יצא.	רבא:												קטו
מצה לפני כל אחד ואחד, מרור לפני כל אחד ואחד, ואין עוקרין את השלחן אלא לפני מי שאומר הגדה.	רב שימי בר אשי:												קטו
כולהו נמי לפני מי שאומר הגדה.	רב הונא:												קטו
והלכתא כרב הונא.													קטו
למה עוקרין את השולחן?													קטו
כדי שיכירו תינוקות וישאלו.	אמרי דבי רבי ינאי:												קטו
אביי הוה יתיב קמיה דרבה, חזא דקא מדלי תכא מקמיה.													קטו
עדיין לא קא אכלינן, אתו קא מעקרי תכא מיקמן?	אמר להו: [אביי]												קטו
פטרן מלומר מה נשתנה.	אמר ליה רבה:												קטו
(דברים טז) לחם עני (כתיב) - לחם שעונין עליו דברים.	שמואל:												קטו
לחם עני - לחם שעונין עליו דברים הרבה.	תניא נמי הכי:												קטו

statement-מימרא-מִימְרָא **■**
 challenge-קושיא-קוּשְׂיָא **⚡**
 question-שאלה-שְׂאֵלָה **^**
 answer-תירוץ-תִּירוּץ! **!**
 proof-ראיה-רְאִיָּה **■**

♦ חולקים-disputants
 ◊ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה-central point for summary and review
 < מובאה של פסקה קודמת-insertion of an earlier segment
 O מעשה-story

מקרא-key:

Talmud Navigator

פסחים-ערבי פסחים	מאן דאמר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	קטז
דבר אחר: לחם עני - עני כתיב, מה עני שדרכו בפרוסה - אף כאן בפרוסה.													קטז
דבר אחר: מה דרכו של עני - הוא מסיק ואשתו אופה, אף כאן נמי - הוא מסיק ואשתו אופה.													קטז
אף על פי שאין חרוסת מצוה.													קטז
ואי לא מצוה - משום מאי מיייתי לה?													קטז
משום קפא.	רבי אמי:												קטז
קפא דחסא - חמא, קפא דחמא - כרתי, קפא דכרתי - חמימי, קפא דכולהו - חמימי. אדחכי והכי נימא הכי: קפא קפא, דכירנא לך ולשב בנתך, ולתמני כלתך.	רב אסי:												קטז
רבי אלעזר ברבי צדוק אומר מצוה וכו'.													קטז
מאי מצוה?													קטז
זכר לתפוח.	רבי לוי:												קטז
זכר לטיט	רבי יוחנן:												קטז
הלכך צריך לקהוייה, וצריך לסמוכיה. לקהוייה - זכר לתפוח, וצריך לסמוכיה - זכר לטיט.	אביי:												קטז
תבלין זכר לתבן, חרוסת זכר לטיט.	תניא כוותיה דרבי יוחנן:												קטז
כך היו אומרים תגרי חרך שברושלים: בואו וטלו לכם תבלין למצוה.	רבי אלעזר ברבי צדוק:												קטז
מזגו לו כוס שני, וכאן הבן שואל אביו. ואם אין דעת בבן אביו מלמדו:													קטז
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, שבכל הלילות אנו אוכלין - חמץ ומצה הלילה הזה כולו מצה?													קטז
שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות, הלילה הזה מרור?													קטז
שבכל הלילות אנו אוכלין בשר צלי שלוק ומבושל, הלילה הזה כולו צלי?													קטז
שבכל הלילות אנו מטבילין פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים?													קטז
ולפי דעתו של בן, אביו מלמדו.													קטז
מתחיל בגנות ומסיים בשבח, ודורש (דברים כו) מארמי אובד אבי עד שיגמור כל הפרשה כולה.													קטז
חכם בנו - שואלו, ואם אינו חכם - אשתו שואלתו. ואם לאו - הוא שואל לעצמו. ואפילו שני תלמידי חכמים שידועין בהלכות הפסח - שואלין זה לזה.	תנו רבנן:												קטז
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל הלילות אנו מטבילין פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים.													קטז
אטו כל יומא לא סגי' דלא מטבילא חדא זימנא?	מתקף לה רבא:												קטז
הכי קתני: שבכל הלילות אין אנו חייבין לטבל אפילו פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים.	אלא אמר רבא:												קטז
חייבא לדרדקי?	מתקף לה רב ספרא:												קטז
הכי קתני: אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים.	אלא אמר רב ספרא:												קטז
מתחיל בגנות ומסיים בשבח													קטז
מאי בגנות?													קטז
מתחלה עובדי עבודת גלולים היו אבותינו.	רב:												קטז

מימרא-statement ■
קושיא-challenge ⚡
שאלה-question ^
תירוץ-answer !
ראיה-proof ■

חולקים-disputants ♦
נקודה מרכזית לסיכום וחזרה-central point for summary and review ◇
מובאה של פסקה קודמת-insertion of an earlier segment <
מעשה-story O

מקרא-key:

Talmud Navigator

פסחים-ערבי פסחים	מאן דאמר	א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ																	
מימרא																			
עבדים היינו.	שמואל:									♦	!	◇	קטז.						
אמר ליה רב נחמן לדרו עבדיה: עבדא דמפיק ליה מריה לחירות ויהיב ליה כספא ודהבא, מאי בעי למימר ליה? אמר ליה: בעי לאודויי ולשבוחי. אמר ליה: פטרן מלומר מה נשתנה. פתח ואמר עבדים היינו.												○	קטז.						
כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו. ואלו הן: פסח, מצה, ומרור.	רבן גמליאל היה אומר:												מ						
פסח - על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים, שנאמר (שמות יב) ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח וגו'													קטז:						
מצה - על שום שנגאלו אבותינו ממצרים, שנאמר (שמות יב) ויאפו את הבצק אשר הוציאנו ממצרים וגו'													קטז:						
מרור - על שום שמררו המצריים את חיי אבותינו במצרים, שנאמר (שמות א) וימררו את חייהם וגו'.													קטז:						
בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, שנאמר (שמות יג) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים. לפיכך אנחנו חייבים להודות להלל לשבח לפאר לרומם ולהדר לברך לעלה ולקלם למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו, הוציאנו מעבדות החרות מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב ומאפלה לאור גדול, ומשעבוד לגאולה, ונאמר לפניו הללויה.													קטז:						
עד היכן הוא אומר?												^	קטז:						
עד אם הבנים שמחה.	בית שמאי:											♦	!	◇	קטז:				
עד חלמיש למעינו מים.	בית הלל:												♦	!	◇	קטז:			
וחותם בגאולה.															◇	קטז:			
אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים, ולא היה חותם.	רבי טרפון:												♦	■	◇	קטז:			
כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום, שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים כל, עד ברוך אתה ה' גאל ישראל.	רבי עקיבא:													♦	■	◇	קטז:		
צריך שיאמר ואתנו הוציא משם.	רבא:															◇	קטז:		
מצה צריך להגביה, ומרור צריך להגביה. בשר אין צריך להגביה, ולא עוד אלא שנראה כאוכל קדשים בחורין.	רבא:															◇	קטז:		
סומא פטור מלומר הגדה. כתיב הכא בעבור זה וכתוב התם (דברים כא) בננו זה, מה להלן - פרט לסומא, אף כאן - פרט לסומין	רב אחא בר יעקב:															◇	קטז:		
איני?																ז	קטז:		
שאלתינהו לרבנן דבי רב יוסף. מאן דאמר אגדתא בי רב יוסף? אמרו: רב ששת.	והאמר מרימר:														■	ז	◇	קטז:	
מצה בזמן הזה דרבנן.	קסברי רבנן:															!	קטז:		
מכלל דרב אחא בר יעקב סבר מצה בזמן הזה דאורייתא?																ז	קטז:		
והא רב אחא בר יעקב הוא דאמר מצה בזמן הזה דרבנן	[רב אחא בר יעקב]															■	ז	קטז:	
כל דתקון רבנן - כעין דאורייתא תיקון.	קסברי-[רב אחא בר יעקב]															!	◇	קטז:	
לרב ששת ולרב יוסף נמי, הא ודאי כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תיקון																ז	◇	קטז:	
הכי השתא בשלמא התם, מדהוה ליה למיכתב בננו הוא וכתוב בננו זה - שמע מינה פרט לסומין הוא דאתא, אבל הכא - אי לאו בעבור זה מאי לכתוב? אלא: בעבור מצה ומרור הוא דאתא																!	◇	קטז:	
לפיכך אנחנו חייבין וכל																	■	קטז:	
רב חסדא אמר רבי יוחנן:																♦	■	◇	קטז:
רב: כסיה ומרחביה - אחת הן.																♦	■	◇	קטז:
מרחביה בלבד.	רבה:															♦	■	◇	קטז:

Talmud Navigator

■ מימרא-statement
 ⚡ קושיא-challenge
 ^ שאלה-question
 ! תירוץ-answer
 ■ ראייה-proof
 ◆ חולקים-disputants
 ◊ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה-central point for summary and review
 < מובאה של פסקה קודמת-insertion of an earlier segment
 O מעשה-story
 ■ מקרא-key

פסחים-ערבי פסחים	מאן דאמר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	קוץ
מרחב יה לרב חסדא מאי?	איבעיא להו:												◊ !
תיקו.													◊ !
ידידיה לרב מאי?	איבעיא להו:												◊ ^
ידידיה נחלק לשנים, לפיכך: ידיד - חול, יה - קודש.	תא שמע, דאמר רב:												◊ !
הללויה לרב מאי?	איבעיא להו:												◊ ^
חזינא תילי דבי חביבא דכתיב בהו הללו בחד גיסא ויה בחד גיסא.	תא שמע, דאמר רב:												◊ ! ◆
ופליגא דרבי יהושע בן לוי.													◊
מאי הללויה - הללויה בהלולים הרבה.	דאמר רבי יהושע בן לוי:												◊ ! ◆
ופליגא דידיה אדידיה													◊
בעשרה מאמרות של שבח נאמר ספר תהלים: בניצוח, כנגון, במשכיל, במזמור, בשיר, באשרי, בתהלה, בתפלה, בהודאה, בהללויה. גדול מכולן הללויה, שכולל שם ושבח בבת אחת.	דאמר רבי יהושע בן לוי:												◊ ! ◆
שיר שבתורה - משה וישראל אמרוהו בשעה שעלו מן הים. והלל זה מי אמרו? נביאים שביניהן תקנו להן לישראל, שיהו אומרים אותו על כל פרק ופרק ועל כל צרה וצרה שלא תבא עליהן, ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן.	רב יהודה אמר שמואל:												◊
כל תושבחות האמורות בספר תהלים - כלן דוד אמרן, שנאמר (תהלים עב) כלו תפלות דוד בן ישי, אל תיקרי כלו אלא, כל אלו.	תניא: היה רבי מאיר אומר:												◊
הלל זה מי אמרו?													◊ ^
משה וישראל אמרוהו בשעה שעלו מן הים, וחלוקין עליו חביריו לומר שדוד אמרו, ונראין דבריו מדבריהן. אפשר ישראל שחטו את פסחיהן ונטלו לולביהן ולא אמרו שירה? דבר אחר: פסלו של מיכה עומד בבכי, וישראל אומרים את ההלל.	רבי יוסי אומר: אלעזר בני אומר:												◊ !
כל שירות ותושבחות שאמר דוד בספר תהלים, רבי אליעזר אומר: כנגד עצמו אמרן	תנו רבנן: [רבי אליעזר]												◊ ! ◆
כנגד ציבור אמרן	רבי יהושע:												◊ ! ◆
יש מהן כנגד ציבור, ויש מהן כנגד עצמו. האמורות בלשון יחיד - כנגד עצמו, האמורות בלשון רבים - כנגד ציבור.	חכמים:												◊ ! ◆
ניצוח וניגון - לעתיד לבא													◊
משכיל - על ידי תורגמן													◊
לדוד מזמור - מלמד ששרתה עליו שכניה ואחר כך אמר שירה.													◊
מזמור לדוד - מלמד שאמר שירה ואחר כך שרתה עליו שכניה. ללמדך שאין השכינה שורה לא מתוך עצלות, ולא מתוך עצבות, ולא מתוך שחוק, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך דבר שמחה של מצוה. שנאמר (מלכים ב ג) ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'.													◊
וכן לדבר הלכה.	רב יהודה אמר רב:												◊
וכן לחלום טוב.	רב נחמן:												◊
איני?													◊
כל תלמיד חכם היושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר - תכוינה, שנאמר (שיר השירים ה) שפתותיו שושנים נוטפות מור עבר אל תקרי שושנים - אלא שושנים, אל תקרי מור עבר אלא מר עבר לא קשיא, הא - ברבה, הא - בתלמידא.	והאמר רב גידל אמר רב:												◊
ואי בעית אימא: הא והא ברבה, ולא קשיא, הא - מקמי דפתח, והא - לבתר דפתח.													◊ !
כי הא דרבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא, וכדחו רבנן. ולבסוף יתיב באימתא, ופתח בשמעתא.													◊ ! ○

disputants- חולקים- statement- מימרא
challenge- קושיא- question- שאלה- תירוץ- answer- !
proof- ראייה- story- מעשה- O

◇ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה- central point for summary and review
 < מובאה של פסקה קודמת- insertion of an earlier segment
 ◇ חולקים- disputants

מקרא- key:

Talmud Navigator

פסחים- ערבי פסחים	מאן דאמר	א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ									
מימרא											
הלל זה מי אמרו?	תנו רבנן:										◊
משה וישראל אמרוהו בשעה שעמדו על הים, הם אמרו (תהלים קטו) לא לנו ה' לא לנו, משיבה רוח הקודש ואמרה להן (ישעיהו מח) למעני למעני אעשה.	רבי אליעזר:										◊
יהושע וישראל אמרוהו בשעה שעמדו עליהן מלכי כנען, הם אמרו, לא לנו ומשיבה וכו'.	רבי יהודה:										◊
דבורה וברק אמרוהו בשעה שעמד עליהם סיסרא. הם אמרו: לא לנו ורוח הקודש משיבה ואומרת להם למעני למעני אעשה.	רבי אלעזר המודעי:										◊
חזקיה וסייעתו אמרוהו, בשעה שעמד עליהם סנחריב. הם אמרו לא לנו ומשיבה וכו'.	רבי אלעזר בן עזריה:										◊
חנניה מישאל ועזריה אמרוהו בשעה שעמד עליהם נבוכדנצר הרשע, הם אמרו לא לנו ומשיבה וכו'.	רבי עקיבא:										◊
מרדכי ואסתר אמרוהו בשעה שעמד עליהם המן הרשע, הם אמרו: לא לנו ומשיבה וכו'.	רבי יוסי הגלילי:										◊
נביאים שביניהן תינקו להם לישראל שיהו אומרים אותו על כל פרק ופרק, ועל כל צרה וצרה שלא תבא עליהם לישראל, ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן.	חכמים:										◊
הללויה סוף פירקא	רב חסדא:										◊
הללויה ריש פירקא.	רבה בר רב הונא:										◊
חזינא להו תילי דבי רב חנין בר רב, דכתיב בהו הללויה באמצע פירקא, אלמא: מספקא ליה.	רב חסדא:										◊
הכל מודים (תהלים קמה) בתהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד (הללויה) הללויה דבתריה ריש פירקא.	רב חנין בר רבא:										◊
(תהלים קיב) רשע יראה וכעס שניו יחרק ונמס תאות רשעים תאבד הללויה דבתריה ריש פירקא.											◊
(תהלים קלה) ושעומדים בבית ה' הללויה דבתריה ריש פירקא.											◊
קראי מוסיפין אף את אלו:	קראי מוסיפין אף את אלו:										◊
(תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עשיהם הללויה דבתריה ריש פירקא.											◊
נימא כתנאי:											◊
עד היכן הוא אומר? בית שמאי אומרים עד (תהלים קיג) אם הבנים שמחה	[בית שמאי]										◊
עד (תהלים קיד) חלמיש למעינו מים.	בית הלל:										◊
עד היכן הוא אומר? בית שמאי אומרים: עד (תהלים קיד) בצאת ישראל ממצרים	ותנאי אידך: [בית שמאי]										◊
עד (תהלים קטו) לא לנו ה' לא לנו.	בית הלל:										◊
מאי לאו בהא קמפלגי:											◊
הללויה ריש פירקא	למאן דאמר עד אם הבנים שמחה סבר:										◊
הללויה סוף פירקא	מאן דאמר עד בצאת ישראל - סבר:										◊
דכולי עלמא סברי הללויה סוף פירקא, מאן דאמר עד בצאת ישראל - שפיר ומאן דאמר עד אם הבנים שמחה קסבר עד ועד בכלל.	רב חסדא מתרין לטעמיה:										◊
ונימא עד הללויה											◊
וכי תימא דלא ידעינן הי הללויה											◊
ונימא: הללויה של אם הבנים שמחה											◊
קשיא.											◊

disputants- חולקים ■ מימרא-statement
 ◇ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה-central point for summary and review ? קושיא-challenge
 < מובאה של פסקה קודמת-insertion of an earlier segment ^ שאלה-question
story מעשה-O ! תירוץ-answer
 ■ ראייה-proof

מקרא-key:

Talmud Navigator

פסחים-ערבי פסחים		א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ											
מימרא	מאן דאמר												
דכולי עלמא הללויה ריש פירקא, מאן דאמר עד אם הבנים שמחה - שפיר ומאן דאמר עד בצאת ישראל סבר עד ולא עד בכלל.	רבה בר רב הונא מתרין לטעמיה:										!	◇	קיו:
ונימא עד הללויה											?		קיו:
וכי תימא דלא ידעינן הי הללויה											!		קיו:
ונימא: עד הללויה שבצאת ישראל											?	◇	קיו:
קשיא.											■	◇	קיו:
וחותם בגאולה.												■	קיו:
קריאת שמע והלל - גאל ישראל, דצלותא - גואל ישראל. מאי טעמא - דרחמי נינהו.	רבא:											■	קיו:
דקידושא - אשר קדשנו במצותיו וצונו, דצלותא - קדשנו במצותיך. מאי טעמא - דרחמי נינהו.	רבי זרא:											■	קיו:
וצריך שזיכור יציאת מצרים בקידוש היום. כתיב הכא (דברים טז) למען תזכר את יום וכתוב התם (שמות כ) זכור את יום השבת לקדשו.	רב אחא בר יעקב:											■	קיו:
דצלותא מצמיח קרן ישועה, דאפטרותא מגן דוד.	רבה בר שילא:											■	קיו:
(שמואל ב י) ועשיתי לך שם גדול כשם הגדלים, תני רב יוסף: זהו שאומרים מגן דוד.	[תני רב יוסף]											■	קיו:
(בראשית יב) ואעשך לגוי גדול - זהו שאומרים אלהי אברהם, ואברכך - זהו שאומרים אלהי יצחק, ואגדלה שמך - זהו שאומרים אלהי יעקב, יכול יהו חותמין בכולן - תלמוד לומר והיה ברכה - בכך חותמין, ואין חותמין בכולן.	רבי שמעון בן לקיש:											■	קיו:
בשבתא, בין בצלותא בין בקידושא - מקדש השבת, ביומא טבא בין בצלותא ובין בקידושא - מקדש ישראל והזמנים.	אמר רבא: אשכחתינא לסבי דפומבדיתא דיתבי וקאמרי:											◇	קיו:
אדרבה, דצלותא בין בשבתא בין ביומא טבא - מקדש ישראל, בקידושא דשבתא - מקדש השבת, ביומא טבא - מקדש ישראל והזמנים.	ואמינא להו אנא: [רבא]											◇	קיו:
ואנא אמינא טעמא דידי וטעמא דידיכו												■	קיו:
טעמא דידיכו: שבת דקביעא וקיימא, בין בצלותא ובין בקידושא - מקדש השבת, יומא טבא, דישראל הוא דקבעי ליה דקמבערי ירחי וקבעי לשני - מקדש ישראל והזמנים.												■	קיו:
טעמא דידי: צלותא דברבים איתא - מקדש ישראל, קידוש דביחיד איתא, בשבת - מקדש השבת, ביום טוב - מקדש ישראל והזמנים.												■	קיו:
ולא היא, צלותא ביחיד מי ליתיה, וקידושא ברבים מי ליתיה?												?	קיו:
זיל בתר עיקר.	ורבא סבר:											!	קיו:
עולא בר רב נחית קמיה דרבא, אמר כסבי דפומבדיתא, ולא אמר ליה ולא מידי.												○	קיו:
אלמא: הדר ביה רבא.												■	קיו:
רב נתן אבוב דרב הונא בריה דרב נתן נחית קמיה דרב פפא, אמר כסבי דפומבדיתא												○	קיו:
ושבחה רב פפא.	[רב פפא]											■	קיו:
אנא איקלע לסורא קמיה דמרמר, ונחית קמיה שלוחא דציבורא, ואמר כסבי דפומבדיתא, והוו משתקי ליה כולי עלמא.	רבינא:											○	קיו:
שבקוהו, הילכתא כסבי דפומבדיתא.	אמר להו:											■	קיו:
ולא הוו משתקו ליה.												○	קיו:
מזגו לו כוס שלישי - מברך על מזונו.												■	קיו:
רביעי - גומר עליו את הלל, ואומר עליו ברכת השיר.												■	קיו:

disputants-חולקים- statement-מימרא
 ◇ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה- central point for summary and review
 ^ קושיא- challenge
 < מובאה של פסקה קודמת- insertion of an earlier segment
 O מעשה- story
! תירוץ- answer
■ ראייה- proof

מקרא- key:

Talmud Navigator

פסחים- ערבי פסחים		א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ											
מאן דאמר	מימרא												
	מתן תורה - דכתיב (תהלים קיד) ההרים רקדו כאילים									■	!	קיה.	
	תחית המתים - דכתיב (תהלים קטז) אתהלך לפני ה'									■	!	קיה.	
	חבלו של משיח - דכתיב (תהלים קטו) לא לנו ה' לא לנו.									■	!	קיה.	
	לא לנו ה' לא לנו - זו שעבוד מלכות ואמר רבי יוחנן:									■	!	קיה.	
	לא לנו ה' לא לנו - זו מלחמת גוג ומגוג. איכא דאמרי, אמר רבי יוחנן:									■	!	קיה.	
	מפני שיש בו מילוט נפשות של צדיקים מגיהנם שנאמר, (תהלים קטז) אנה ה' מלטה נפשי									◆	!	קיה.	
	מפני שיש בו ירידתן של צדיקים לכבשן האש ועלייתן ממנו, ירידתן - דכתיב לא לנו ה' לא לנו - אמר חנניה, כי לשמך תן כבוד - אמר מישאל, על חסדך ועל אמתך - אמר עזריה, למה יאמרו הגוים - אמרו כולך, עלייתן מכבשן האש - דכתיב (תהלים קיז) הללו את ה' כל גוים - אמר חנניה, שבחוחו כל האמים - אמר מישאל, כי גבר עלינו חסדו - אמר עזריה, ואמת ה' לעולם הללויה - אמרו כולך.									◆	!	קיה.	
	ואמת ה' לעולם - גבריאל אמרו.									◆	!	קיה.	
	בשעה שהפיל נמרוד הרשע את אברהם אבינו לתוך כבשן האש אמר גבריאל לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, ארד ואצנן, ואציל את הצדיק מכבשן האש. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אני יחיד בעולמי והוא יחיד בעולמו, נאה ליחיד להציל את היחיד. ולפי שהקדוש ברוך הוא אינו מקפח שכר כל בריה, אמר: תזכה ותציל שלשה מבני בניו.									■	!	קיה.	
	בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע חנניה מישאל ועזריה לתוך כבשן האש, עמד יורקמו שר הברד לפני הקדוש ברוך הוא, אמר לפניו: רבנו של עולם, ארד ואצנן את הכבשן, ואציל לצדיקים הללו מכבשן האש. אמר לו גבריאל: אין גבורתו של הקדוש ברוך הוא בכך, שאתה שר ברד, והכל יודעין שהמים מכבין את האש, אלא אני שר של אש, ארד ואקרר מכפנים ואקדיח מבחורין, ואעשה נס בתוך נס. אמר לו הקדוש ברוך הוא: רד. באותה שעה פתח גבריאל ואמר: ואמת ה' לעולם.									■	!	קיה.	
	ואמת ה' לעולם - דגים שבים אמרוהו. כדרב הונא. רבי נתן:									◆	!	קיה.	
	ישראל שבאותו הדור מקטני אמנה היו דאמר רב הונא:									■	!	קיה.	
	מאי דכתיב (תהלים קו) וימרו על ים בים סוף - מלמד שהמרו ישראל באותה שעה ואמרו: כשם שאנו עולין מצד אחד - כך מצריים עולים מצד אחר. אמר לו הקדוש ברוך הוא לשר של ים: פלוט אותן ליבשה. אמר לפניו: רבנו של עולם, כלום יש עבד שנותן לו רבו מתנה, וחוזר ונוטל ממנו? - אמר לו: אתן לך אחד ומחצה שבהן. אמר לו: רבנו של עולם, יש עבד שתובע את רבו? אמר לו: נחל קישון יהא לי ערב. מיד פלט אותן ליבשה, ובאו ישראל וראו אותן, שנאמר (שמות יד) וירא ישראל את מצריים מת על שפת הים.									■	!	קיה.	
	מאי אחד ומחצה שבהן?									^	!	קיה.	
	דאילו בפרעה כתיב (שמות יד) שש מאות רכב בחור ואילו בסיסרא כתיב (שופטים ד) תשע מאות רכב ברזל.										!	קיה.	
	כי אתא סיסרא אתא עלייהו בדקרי דפרזלא, הוציא הקדוש ברוך הוא עליהם כוכבים ממסילתם דכתיב (שופטים ה) מן שמים נלחמו הכוכבים, כיון דנחיתו כוכבי שמים עלייהו אקדירו הני דקרי דפרזלא, נחיתו לאקרורי, למיסחי נפשייהו נחל קישון. אמר לו הקדוש ברוך הוא לנחל קישון: לך והשלם ערבונך. מיד גרפם נחל קישון והשליכן לים, שנאמר (שופטים ה) נחל קישון גרפם נחל קדומים. מאי נחל קדומים - נחל שנעשה ערב מקדם. באותה שעה פתחו דגים של ים ואמרו: ואמת ה' לעולם.									■	!	קיה.	
	מאי דכתיב (תהלים קיג) מושיבי עקרת הבית, אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, שמוני בניך כחולדה זו הדרה בעקרית בתים.										■	!	קיה.
	מאי דכתיב (תהלים קטז) אונותי כישמעאל, אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו לפניך - בזמן שתשמע קול תחנוני. דלתי ולי יהושיע, אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו										■	!	קיה.
	כשחלה רבי ישמעאל ברבי יוסי שלח לו רבי: אמור לנו שנים ושלושה דברים שאמרת לנו משום אביך. רב כהנא:										○	!	קיה.
	שלח לו רבי ישמעאל ברבי יוסי, כך אמר אבא: שלח את ה' כל גוים, אומות העולם מאי עבידתיהו? הכי קאמר: הללו את ה' כל גוים - אנבורות ונפלאות דעביד בהדייהו, כל שכן אנו דגבר עלינו חסדו.										■	!	קיה.
	עתידיה מצרים שתביא דורון למשיח, כסבור אינו מקבל מהם, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשיח: קבל מהם, אכסניא עשו לבני במצרים, מיד (תהלים סח) יאתיו חשמנים מני מצרים. נשאה כוש קל וחומר בעצמה: ומה הללו שנשתעבדו בהן - כך, אני שלא נשתעבדתי בהן - לא כל שכן? אמר לו הקדוש ברוך הוא: קבל מהם, מיד (תהלים סח) כוש תריץ ידיו לאלהים. נשאה מלכות [רומי] הרשעה קל וחומר בעצמה: ומה הללו שאין אחיהן - כך, אנו שאנו אחיהן - לא כל שכן? אמר לו הקדוש ברוך הוא לגבריאל: (תהלים סח) געור חית קנה. געור חיה וקנה לך עדה.										■	!	קיה.

Talmud Navigator

<p>◆ חולקים-disputants ◊ נקודה מרכזית לסיכום וחזרה-central point for summary and review ^ מובאה של פסקה קודמת-insertion of an earlier segment O מעשה-story</p>	<p>■ מימרא-statement † קושיא-challenge ^ שאלה-question ! תירוץ-answer ■ ראייה-proof</p>
<p>מקרא-key:</p>	

פסחים-ערבי פסחים	מאן דאמר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ק
דבר אחר: געור חית קנה - שדרה בין הקנים, דכתיב (תהלים פ) יכרסמנה חזיר מעיר וזיו שדי ירענה. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן.	[רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן]												ק
(תהלים סח) עדת אבירים בעגלי עמים - ששחטו אבירים כעגלים שאין להם בעלים.													ק
(תהלים סח) מתרפס ברצי כסף שפושטין יד לקבל ממון, ואין עושין רצון בעלים.													ק
(תהלים סח) פזר עמים קרבות יחפצון, מי גרם להם לישראל שיתפזרו לבין אומות העולם - קריבות שהיו חפצין בהן.													ק
שלוש מאות וששים וחמשה שווקים בכרך גדול של רומי, וכל אחד ואחד היו בו שלש מאות וששים וחמשה בירניות, וכל בירנית ובירנית היו בו שלש מאות וששים וחמשה מעלות, וכל מעלה ומעלה היו בו כדי לזון את כל העולם כולו.	ועוד שלח לו: [רבי ישמעאל ברבי יוסי]												ק
הני למן? - לך ולחברך ולחברותך. שנאמר (ישעיהו כג) סחרה ואתננה קדש לה' לא יאצר ולא יחסן כי לישבים לפני ה' יהיה וגו'.	רבי ר"ש ברבי לרבי, ואמרי לה: ר"י בר' יוסי לרבי.												ק
מאי לא יאצר?													ק
לא יאצר - זה בית אוצר, ולא יחסן - זה בית גניזה.	תני רב יוסף:												ק
מאי כי לישבים לפני ה'?													ק
זה המכיר מקום חבירו בשיבה.	רבי אלעזר:												ק
זה המקבל פני חבירו בשיבה.	איכא דאמרי אמר רבי אלעזר:												ק
מאי למכסה עתיק													ק
זה המכסה דברים שכיסה עתיק יומין, ומאי נינהו - סתרי תורה.													ק
זה המגלה דברים שכיסה עתיק יומין, ומאי נינהו - טעמי תורה.	ואיכא דאמרי:												ק
מאי דכתיב (תהלים ד) למנצח מזמור לדוד. וזמרו למי שנוצחין אותו ושמה. בא וראה שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם. בשר ודם מנצחין אותו - ועצב. אבל הקדוש ברוך הוא נוצחין אותו ושמה שנאמר (תהלים קו) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפניו לפניו.	רב כהנא משום רבי ישמעאל ברבי יוסי:												ק
מאי דכתיב (יחזקאל א) וידי אדם מתחת כנפיהם - ידו כתיב, זה ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מיד מדת הדין.	רב כהנא משום רבי ישמעאל ברבי יוסי אמר רבי שמעון בן לקיש משום רבי יהודה נשיאה:												ק
כל כסף זהב שבעולם יוסף לקטו והביאו למצרים, שנאמר (בראשית מז) וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא. אין לי אלא שבארץ מצרים ושבארץ כנען, בשאר ארצות מנין - תלמוד לומר (בראשית מא) וכל הארץ באו מצרימה. וכשעלו ישראל ממצרים העלוהו עמקו, שנאמר (שמות יב) וינצלו את מצרים.	רב יהודה אמר שמואל:												ק
עשאוהו כמצודה זו שאין בה דגן.	רב אסי:												ק
כמצולה שאין בה דגים.	רבי שמעון:												ק
והיה מונח עד רחבעם. בא שישק מלך מצרים ונטלו מרחבעם, שנאמר (מלכים א יד) ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך מצרים על ירושלים ויקח את אצרות בית ה' ואת אוצרות בית המלך. בא זרח מלך כוש ונטלו משישק. בא אסא ונטלוהו מורח מלך כוש, ושיגרו להדרימון בן טברימון, באו בנו עמון ונטלו מהדרימון בן טברימון. בא יהושפט ונטלו מבני עמון, והיה מונח עד אחז. בא סנחריב ונטלו מאחז, בא חזקיה ונטלו מסנחריב, והיה מונח עד צדקיה. באו כשדיים ונטלוהו מצדקיה, באו פרסיים ונטלוהו מכשדיים, באו יוונים ונטלוהו מפרסיים, באו רומיים ונטלוהו מיד יוונים, ועדיין מונח ברומי.													ק
שלוש מטמוניות הטמין יוסף במצרים. אחת נתגלה לקרה, ואחת נתגלה לאנטונינוס בן אסירוס, ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא.	רבי חמא בר' חנינא:												ק
(קהלת ה) עשר שמור לבעלי לרעתו, אמר רבי שמעון בן לקיש: זו עשרו של קרה,	[רבי שמעון בן לקיש]												ק
(דברים יא) ואת כל היקום אשר ברגליהם, אמר רבי אלעזר: זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו	[רבי אלעזר]												ק
משאוי שלש מאות פרדות לבנות היו מפתחות בית גניזו של קרה, וכולהו אקלידי וקליפי דגלדיא.	רבי לוי:												ק

Talmud Navigator

<p> disputants- חולקים central point for summary and review- נקודה מרכזית לסיכום וחזרה insertion of an earlier segment- מובאה של פסקה קודמת story- מעשה key- מקרא: </p>		<p> statement- מימרא challenge- קושיא question- שאלה answer- תירוץ proof- ראיה </p>		א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ													
פסחים- ערבי פסחים	מימרא	מאן דאמר															
		(דיא"ש אדי"ש כשד"ך מאוד"ך סימן).															קוט.
		(תהלים קיח) אודך כי עניתני - אמר דוד, אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה - אמר ישי, מאת ה' היתה זאת - אמרו אחיו, זה היום עשה ה' - אמר שמואל, אנא ה' הושיעה נא - אמרו אחיו, אנא ה' הצליחה נא - אמר דוד, ברוך הבא בשם ה' - אמר ישי, ברכונכם מבית ה' - אמר שמואל, אל ה' ויאר לנו - אמרו כולן. אסרו חג בעבתיים - אמר שמואל, אלי אתה ואודך - אמר דוד, אלהי ארוממך - אמרו כולן.	רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן:														קוט.
		מקום שנהגו לכפול - וכפול, לפשוט - יפשוט, לברך אחריו - יברך, הכל כמנהג המדינה.	תנן התם:														קוט.
		לא שנו אלא לאחריו, אבל לפניו מצוה לברך.	אביי:														קוט:
		כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן.	דאמר רב יהודה אמר שמואל:														קוט:
		מאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא?															קוט:
		דכתיב (שמואל ב יח) וירץ אחימעץ דרך הכנר ויעבר את הכושי.	רבי נחמן בר יצחק:														קוט:
		מהכא (בראשית לג) והוא עבר לפניהם.	אביי:														קוט:
		מהכא (מכה ב) ויעבר מלכם לפניהם וה' בראשם.	איכא דאמרי:														קוט:
		כופל בה דברים	תניא: רבי:														קוט:
		מוסיף בה דברים.	רבי אלעזר בן פרטא:														קוט:
		מאי מוסיף?															קוט:
		מוסיף לכפול מאודך למטה.	אביי:														קוט:
		מאי דכתיב (בראשית כא) ויגדל הילד ויגמל - עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו לזרעו של יצחק. לאחר שאוכלין ושותין נותנין לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך, ואומר להן: איני מברך, שיצא ממני ישמעאל. אומר לו ליצחק: טול וברך אומר להן: איני מברך, שיצא ממני עשו. אומר לו ליעקב: טול וברך אומר להם: איני מברך, שנשאתי שתי אחיות בחייהן, שעתידה תורה לאוסרן עלי. אומר לו למשה: טול וברך, אומר להם: איני מברך, שלא זכיתי ליכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי. אומר לו יהושע, טול וברך אומר להן: איני מברך, שלא זכיתי לבן, דכתיב: יהושע בן נון (דברי הימים א ז) נון בנו יהושע בנו. אומר לו לדוד: טול וברך: אומר להן: אני אברך, ולי נאה לברך, שנאמר (תהלים קטז) כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא.	דרש רב עזריא, זימנין אמר ליה משמיה דרב, וזימנין אמר ליה משמיה דרב אסי:												קוט:		
		איין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.															קוט:
		מאי אפיקומן?															קוט:
		שלא יעקרו מחבורה לחבורה.	רב:														קוט:
		כגון אורדילאי לי וגזלייא לאבא.	שמואל:														קוט:
		כגון תמרים קליות ואגוזים.	רב חנינא בר שילא ורבי יוחנן:														קוט:
		איין מפטירין אחר הפסח, כגון תמרים קליות ואגוזים.	תניא כוותיה דרבי יוחנן:														קוט:
		איין מפטירין אחר מצה אפיקומן.	רב יהודה אמר שמואל:														קוט:
		איין מפטירין אחר הפסח אפיקומן	תנן:														קוט:
		אחר הפסח - הוא דלא, אבל לאחר מצה - מפטירין															קוט:
		לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא אחר מצה - דלא נפיש טעמייהו, אבל לאחר הפסח דנפיש טעמיה, ולא מצי עבוריה - לית לן בה, קמשמע לן.															קוט:
		נימא מסייע ליה:															קוט:

Talmud Navigator

<p> disputants-חולקים ♦ central point for summary and review-נקודה מרכזית לסיכום וחזרה ◊ insertion of an earlier segment-מובאה של פסקה קודמת- < story-מעשה O </p>	<p> statement-מימרא ■ challenge-קושיא † question-שאלה ^ answer-תירוץ! ! proof-ראיה ■ </p>
<p>מקרא-key:</p>	

פסחים-ערבי פסחים	מימרא	מאן דאמר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	קיש:
הסופגנין והדובשנין והאיסקריטין - אדם ממלא כריסו מהן, ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה.	[תניא]													קיש:
באחרונה - אין, בראשונה - לא.														קיש:
לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא בראשונה - דקאכיל לתיאבון אבל באחרונה דילמא אתי למיכל אכילה גסה - אימא לא, קא משמע לן.														ק.כ.
מר זוטרא מתני הכי: אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל:														ק.כ.
מפטירין אחר המצה אפיקומן.														ק.כ.
נימא מסייע ליה:														ק.כ.
אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן	[תנן]													ק.כ.
אחר הפסח - דלא, אבל אחר מצה - מפטירין.														ק.כ.
לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא אחר מצה - דלא נפיש טעמיה, אבל לאחר פסח אימא לא - קא משמע לן.														ק.כ.
הסופגנין והדובשנין והאיסקריטין אדם ממלא כריסו מהן, ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה.	מיתבי:													ק.כ.
באחרונה - אין, בראשונה - לא														ק.כ.
לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא בראשונה - דקאכיל לתיאבון, אבל באחרונה דאתי למיכלה אכילה גסה - אימא לא, קא משמע לן.														ק.כ.